

”İkinci Yenikapı” Hesabı Garê’den Döndü

Emrah Tekin

24.02.2021

Başta Korona Krizi olmak üzere coğrafyamızda ve kürede sert gündemlerle geride bıraktığımız 2020'nin ardından, 2021 için tahminler -özellikle iç politikada- geçtiğimiz yılın "orta şiddette" bir tekrarı olabileceği yönündeydi. Yılın sonlarına doğru Berat Albayrak'ın "gizemli istifası", ABD'de devlet iktidarının temennileri hilafına değişen yönetim, şiddetini artıran ekonomik kriz... Devlet iktidarı Batı'ya imaj tazeleme amacıyla "demokratikleşme ve hukuk reformu" söylemlerini yükseltirken muhalefete giderek artan dozda sertlik olarak yansıyan siyasi kriz... Bunlar, 2021 için yapılan tahminlere dayanak oluşturan argümanlardan sadece bazılarıydı.

Nitekim yeni yıla hızlı bir giriş yapan iktidar, Boğaziçi Üniversitesi'ne "kayyum rektör" atadı. Atamaya karşı gösterilen direniş, devletin artan sözlü ve fiziksel şiddeti, gözaltılar ve tutuklamalar, LGBTİ+lara yöneltilen saldırgan üslup, eylemlere katılan ya da destek olanlara "terörist" ithamları, ilerleyen süreçte artması muhtemel olan devlet şiddetinin 2021'in ilk ayına sığdırılan fragmanı izlenimi veriyordu. Aynı günlerde yeni anayasa tartışmaları başladı. Bu paralelde de iktidar cenahından anayasa tartışmalarına atfen "yeniden kuruluş" söylemi yükseltildi. Bu söylemin yükseltilmesi, iktidarın 2021 ajandasında -erken seçim söylentileri de akılda tutularak- 24 Haziran 2018'te fiilen yürürlüğe giren Başkanlık Sistemi'nin siyasal ve hukuksal tahkimatı olduğunu ortaya koyması açısından önemli.

Yeni anayasa gündemi dahilinde, Adalet Bakanı Abdülhamit Gül'ün dile getirdiği '1921 Anayasası ruhu' ifadesi, devlet iktidarının önümüzdeki süreçte kimlik politikaları üzerinden yeni kutuplaşmalar yaratma yoluna gideceği yolunda güçlü işaretler veriyor. Zira artan ekonomik kriz nedeniyle anlatacak başarı hikayesi kalmayan AKP, "laiklik, Kürtlere özerklik" argümanları bağlamında tartışılan 1921 Anayasası gündemiyle söz konusu kimlik politikalarını yükseltecektir. Bu da hem olası bir erken seçim için oy konsolidasyonu sağlayabilir, hem de Başkanlık Sistemi'nin "ideolojik kimliğinin" tahkimi için kutuplaşmayı keskinleştirerek kitlesel desteğini belirginleştirebilir.

Bu gündemlerle gelinen 8 Şubat günü AKP'li Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, iki gün sonrayı işaret ederek "Çarşamba günü sizlere birçok güzellikleri takdim edeceğim." şeklinde bir açıklama yaptı. Ancak o gün kamuoyunun beklediği "müjdeli açıklama" gelmedi. 14 Şubat günü ise Savunma Bakanı Hulusi Akar, Güney Kürdistan'ın (Başur) Garê bölgesinde, 2015 yılından itibaren farklı zamanlarda PKK tarafından alıkonulan "13 sivilin" öldüğünü, söz konusu operasyonun sonlandırıldığını açıkladı. "Sivil" oldukları belirtilen ancak polis, TSK ve MİT mensubu oldukları bilinen kişilerin kimlik bilgileri ise Malatya Valisi tarafından açıklandı. Buradaki "vali" detayının altını çizirken, tam bir yıl önce İdlib'te Rus hava bombardımanında öldürülen 36 TSK askerinin açıklamasının da Antakya Valisi'ne yaptırıldığını anımsayarak, Erdoğan'ın işaret ettiği "müjdenin" Garê'ye yönelik operasyon olduğunun altını çizmek gerek. Dahası, 40'tan fazla F-16 ile hava saldırısı ağırlıklı gerçekleştirildiği anlaşılan Garê operasyonunun, devlet iktidarını elinde bulunduran Cumhuriyet İttifakı paydaşları AKP ve MHP'nin iddia ettiği gibi "rehine kurtarma" amacının çok dışında "politik hedefler" güttüğü açık.

Devlet iktidarının Garê'ye yönelik operasyonla amaçladıklarının izini, gerek TC iktidarlarının yakın tarihine giderek, gerekse iç ve dış politikada attığı adımlarla, Prusya'lı general Carl von Clausewitz'in "savaş siyasetin şiddet araçlarıyla devamıdır" sözünü somutlaştıran Cumhuriyet İttifakı'na bakarak sürmek mümkün. 18 Nisan 1999 seçimleri öncesi, azalmakta olan sandık desteğine rağmen, Abdullah Öcalan'ın Kenya'dan getirilmesi, Bülent Ecevit'in genel başkanı olduğu DSP'ye seçimlerden birinci parti olarak çıkmak şeklinde yansıdı. Bu sonucun, benzer şekilde oy ve daha önemlisi rıza üretme kaybı yaşayan Cumhuriyet İttifakı'na Garê operasyonu üzerinden motivasyon yarattığı açık. Dahası, mevcut iktidarın sembol siyasetini sık kullandığı da akılda tutularak, Öcalan'ın 1999'da Kenya'dan getirildiği 15 Şubat'a yakın bir tarihin "seçilmesinin", tesadüfün ötesinde anlamlar taşıdığını belirtmek gerek. Garê'ye yönelik operasyonun başarıya ulaşması halinde Cumhuriyet İttifakı, 13 kişinin "kurtarıldığı" ve PKK'nin bazı üst düzey yöneticilerinin "etkisiz hale getirildiği" bu olasılığı, muhalefetin kendisinin arkasında hizalanması için bir araç olarak işlevlendirecekti. Böylece 15 Temmuz 2016 sonrası Yenikapı Mitingi'nde olduğu gibi -elbette HDP dışta bırakılarak- muhalefet "milli birlik ve beraberlik ruhuyla" hizalanacak, Cumhuriyet İttifakı'ndan giden oylar ise bu ruhla geri çağrılacaktır.

14 Şubat'ta yapılan açıklamalarla Garê'ye yönelik operasyonun başarısız olduğu ortaya çıkmasına karşın, iktidar bu durumu "başarı" olarak yansıtmaya girişti. Havuç-sopa politikasının "havuç kısmında"

Akar ve Soylu, şimdiye kadar neredeyse hiç yapmadıkları bir biçimde sürpriz bir hamleyle, Millet İttifakı bileşeni partileri ziyaret ederek Garê ile ilgili “bilgilendirdi”. Muhalefet partilerine yapılan bu ziyaretlerle, düşük tonlu da olsa bir “Yenikapı tablosu” arayışı sürdürülürken, sopanın sivri ucu da açıkça gösterilmeye devam etti. Önce MHP Genel Başkanı Devlet Bahçeli, daha sonra ise Mehmet Ağar, iktidarı Garê’ye dair yanıtlayamayacağı sorularla karşı karşıya bırakan muhalefeti açık ya da örtülü tehdit etti. Son olarak, ikinci bir Yenikapı’dan ümidini kesen Süleyman Soylu, iktidarın arkasında hizalanmayan muhalefetin “elindeki son şansı” kaçırdığını söyledi.

Operasyonun başarısızlığının kamuoyunda genel anlamda kabul görmesi sonrası ise hem Erdoğan hem de Akar’dan operasyonun sorumluluğuna dair enteresan açıklamalar geldi. Erdoğan sorumluluğun devlete ait olduğunu söyledi. Akar ise bir süre önce Genelkurmay Başkanı Yaşar Güler ile Erbil’e (Hewler) yaptığı ziyareti işaret ederek istihbarat açığı imasında bulundu. Bu ima, TSK’deki Avrasyacı subayların da dahil olduğu, devlet içindeki bazı kliklerin Garê’ye yönelik operasyon üzerinden karşı karşıya gelmiş olabileceğini düşündürüyor. Bu olasılığa göre, daha önce Rahip Brunson ile bağlantılı olarak yaşanan “döviz krizi” sırasında bile benzer bir tavrı gösteremeyen ancak Garê gibi netameli bir konuda iktidara soru sormaya “cesaret eden” muhalefetin, devlet içindeki bu muhtemel gerilimin bilgisine sahip olması da ihtimal dahilinde.

Garê’ye yönelik operasyonun bölgesel ve küresel devletler bazında da TC devletinin bariz bir başarısızlığı olduğunu belirtmek gerek. Yeni ABD yönetimi tarafından insan hakları ve demokrasi konularında köşeye sıkıştırılacağı açık olan TC, operasyonun başarılı olması halinde “terörle mücadele” kartını kullanarak kendini bu konulardaki eleştirilerden muaf tutmak istiyordu, ancak bu kart boşa düştü. Diğer taraftan TSK’nin gerek Şengal’de, gerekse de Rojava-Başur bağlantısını sağlayan Semelka-Fişhabur bölgesinde üslenmek istediği, ancak bölgede üslere sahip olan ABD ile Irak ve İran yönetimlerinin buna şiddetle karşı oldukları biliniyordu. Dolayısıyla operasyona dair söz konusu devletlerin, iç kamuoyuna yansıtıldığı gibi “rehine kurtarma” şeklinde bilgilendirildiği, ancak Garê’de işgale girilerek hukuksal bir sınırın aşıldığı söylenebilir. ABD Dışişleri Bakanı Anthony Blinken’ın “eğer PKK tarafından yapıldığı doğruysa şiddetle kınayacağız” şeklindeki sözlerinin altı, Ankara’nın son birkaç yıldır tescillenen “sözüne güvenilmez müttefik” imajının yanı sıra, bu sınır aşımının yarattığı gerilimle birlikte çizilmeli.

Garê sonrası ortaya çıkan tabloda görüldü ki, Cumhur İttifakı etrafında cisimleşen devlet iktidarı, görünmez kılamadığı ekonomik krizin de etkisiyle toplumsal itirazı baskılamakta kesin bir başarı yakalayamıyor. Bunda küresel anlamda havanın baskıcı yönetimler aleyhine dönmesi kadar, iktidarın kutuplaştırıcı söyleminin toplumda karşılık bulmamaya başlamasının da büyük payı var. Bu bağlamda, rıza üretme krizi yaşamaya başlayan devlet iktidarından önümüzdeki süreçte, “yeni anayasa, hukuk reformu” benzeri demokratik teamüller bağlamında tartışmaya açtığı gündemlerin yanı sıra Garê gibi savaş hamlelerinin de gelmesi beklenebilir. Ancak özellikle parlamento dışı muhalefet, seçim sonuçlarını kabul etmeyebileceğini 7 Haziran 2015 ve 31 Mart 2019’da gösteren mevcut iktidarın nicel güç yitimini değil, yoksulluğun artması ve özgürlüklerin daha da azalmasına karşı yeni mücadele süreçlerini gündemine alacaktır.

Anarşist Kütüphane

Emrah Tekin
"İkinci Yenikapı" Hesabı Garê'den Döndü
24.02.2021

24.02.2021 tarihinde şuradan alındı: meydan1.org

tr.anarchistlibraries.net